

Sammanställning från: Landsbygdsutvecklingsforum Ung hösten 2023

Inledning om projektet

Inom ramen för projektet: "Lokal samverkan i Mora för service på landsbygd" samt Landsbygdsprogrammet har "Landsbygdsutveckling Ung" genomförts på de fem utpekade serviceorterna utifrån den kommunala serviceplanen. Serviceorterna är de gamla socknarna: Sollerön, Venjan och Våmhus samt två av de orter som ligger långt från tätorten i kommunen: Garsås och Oxberg. Projektet har även valt att lägga till Gesunda till dessa orter då den är viktig för besöksnäringen. Finansieringen för projektet kommer från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Tillväxtverket och Jordbruksverket.

Målet med Landsbygdsprogrammet är att skapa goda förutsättningar för människor i alla åldrar att bo och leva utanför centrala Mora så att fler väljer att bo kvar eller bosätta sig på landsbygden. För att det ska bli möjligt behöver kommunen ta reda på vad som behövs för att få fler att stanna kvar, flytta tillbaka till, eller flytta till landsbygden.

Målet med projektet bygger på att ta fram ett utprövat arbetssätt samt utveckla samverkan mellan kommunen, byalag/utvecklingsgrupper och kommersiella aktörer. För att det ska fungera bra behövs forum där alla involverade vet vad som förväntas och vad var och en ska göra.

Landsbygdsutvecklingsforum ung

Under hösten har Mora kommun genom projektledare Carina Sisell och ungdomsstrateg Lina Pettersson arrangerat "Landsbygdsutvecklingsforum Ung"; workshops där unga i åldrarna 13 till 25 år har bjudits in för att berätta hur de vill att sin ort ska utvecklas för att få fler unga att bo kvar, flytta tillbaka till, eller flytta dit. Ungdomarna som deltog bor på serviceorterna Sollerön inkl. Gesunda & Ryssa, Venjan-Söromsjöbygden, Våmhus, Oxberg inkl. Gopshus samt Garsås. Syftet med mötena har varit att ta med de ungas perspektiv och behov vid utvecklingen av serviceorterna i kommunen. Inbjudan har skickats ut via Mora kommuns kanaler, serviceorternas kanaler samt via elevråd och genom riktad information på högstadiet och gymnasiet.

Landsbygdsutvecklingsforum ung!
Nu vill Mora kommun träffa dig!
Är du mellan 13-25 år och bor i Garsås? Nu har du möjlighet att vara med och påverka hur din by ska utvecklas.

Du som är ung och bor i Garsås:
Välkommen till bygdegården i Garsås onsdag 25/10 kl.18,00.
Träffarna håller på mellan 1-1,5 timme och ingen föranmälan behövs, det är bara att dyka upp.
Vi bjuder på fika!

Vi vill veta vad som är bra med just din by och höra dina tankar om hur den skulle kunna bli ännu bättre. Din röst är viktig och vi hoppas att du vill vara med och bidra!

Annons i kanal på en av serviceorterna.

Vid fem olika tillfällen (ett tillfälle/serviceort) mellan den 14:e september och 15:e november samlades totalt ett 30-tal unga från de olika serviceorterna över fika och workshops i grupper utifrån tre frågeställningar. Forummötena pågick 1 - 1,5 timme.

Fikat har varit uppskattat.

Arbetsverktyg för workshops.

Inledningsvis berättades det om projektet: Varför gör vi detta, varför är det viktigt? Vad ska det leda till?

Målet för projektet är att skapa förutsättningar för de som bor utanför Mora tätort så att man trivs eller att fler ska flytta till kommunen och till de olika orterna utanför tätorten.

Kommunen behöver därför veta vilka aktiviteter som skulle behövas för att man ska stanna kvar, flytta in om vi gör det här eller är det någon som flyttar ut om vi inte gör det här. Därför har Mora fått pengar av EU för att genomföra ett projekt där man pratar med vuxna och unga på orterna utanför centrum. Vad är viktigt för dom och vilka är dom viktigaste sakerna för att stanna kvar eller flytta in?

Därefter genomfördes workshops i mindre grupper där deltagarna fick fundera över följande frågeställningar:

- Vad är bra med att bo på/i din ort?
- Tror du att du kommer att **bo kvar** eller **flytta från din ort**? Varför?
- Vad skulle kunna få fler unga att bo kvar, flytta tillbaka till, alternativt **flytta till** orten?

Åsikter och förslag skrevs ner på post-it-lappar för att sedan diskuteras i små grupper och avslutades i helgrupp där man även prioriterade de allra viktigaste förslagen tillsammans.

Ungas prioriteringar

De viktigaste prioriteringarna bland unga över alla orterna är:

- Kollektivtrafiken – främst kvällar och helger
- Gång- och cykelvägar samt trafiksäkerhet
- Matbutik/kiosk där det inte finns, men i dessa orter har det funnits tidigare
- Platser att utföra aktiviteter på och träffas
- Bostäder för unga och arbetstillfällen nära sin by/ort

Resultatet sammanfaller i princip med de forummöten som genomförts med vuxna, helt oberoende av varandras möten. De två första punkterna återfinns i de vuxnas sammanställda prioriteringar. Där finns planer för att inom kort påverka de frågorna som i det här fallet inte kommunen har rådighet över, men behöver påverka för kommunens invånare.

Även matbutik/kiosk är en gemensam prioritering bland unga och vuxna, och det finns planering för att sammanföra serviceorterna med aktörer som har kunskap om t.ex. obemannade butiker. Även platser för aktiviteter och möten återfinns på bådass listor och kommunen ska verka för att se över dessa. En handlingsplan har skapats för 2024 där dessa finns med. I den beskrivs om det är kommunen som bär ansvaret, kommunen tillsammans med föreningar på orten eller föreningarna på orten. I vissa frågor kan det handla om att vi hjälper serviceorten genom att sammanföra dem med parter för att komma vidare med frågan.

Två frågor som unga, till skillnad från vuxna, prioriterade handlar om arbetstillfällena på eller nära sin ort samt bostäder för unga. Unga som vill bo kvar eller flytta in har ofta varken råd eller behov av att köpa ett hus. Det behövs anpassade boenden för unga på landsbygden för att de ska kunna bo kvar.

Vad händer nu?

Resultatet från Landsbygdsutvecklingsforum ung har sammanställts och deltagarna kommer att få återkoppling via e-post och kommunens hemsida för Landsbygdsutveckling. Prioriteringarna kommer att presenteras för berörda politiker och tjänstepersoner för att belysa vad som är viktigt för de unga.

En årlig handlingsplan ska tas fram, och i arbetet ingår återkommande forummöten med både vuxna och unga för att gå igenom vad som har genomförts sedan förra mötet och ta fram nya prioriteringar att arbeta med under det kommande året. Landsbygdsutvecklingsforum ung har gett viktiga inspel för kommunens framtida arbete då ungas behov och perspektiv finns med i kommande handlingsplan.

Resultatet från forummötena med de unga.

Ett viktigt medskick från deltagarna till vuxna är också att bjuda in unga/unga vuxna till planering av aktiviteter på orterna. Ibland glömmar man att fråga dem. Att möjliggöra för unga att vara delaktiga och få med deras åsikter och idéer skapar större inkludering på hela orten.

Stort tack till alla deltagare i Landsbygdsutvecklingsforum ung!

Carina Sisell & Lina Pettersson

Projektet "Lokal samverkan i Mora kommun för service på landsbygd" finansieras genom:

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Europa investerar i landsbygdsområden

